

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

**ETIČKI KODEKS
SVEUČILIŠTA JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU**

Osijek, travanj 2011.

SADRŽAJ

I.	OPĆE ODREDBE	1
II.	ETIČKA TIJELA SVEUČILIŠTA I NJIHOVE SASTAVNICE	2
III.	OPĆA ETIČKA NAČELA I NJIHOVE POVREDE	2
IV.	ETIČKA NAČELA U ZNANOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU I NJIHOVE POVREDE	3
V.	ODNOS PREMA IMOVINI	5
VI.	ODNOS PREMA JAVNOSTI	5
VII.	POSEBNA ETIČKA NAČELA	6
VIII.	ETIČKO POVJERENSTVO.....	6

Na temelju članka 52. i 209. stavka 2. podstavka 9. Statuta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku - pročišćeni tekst, Senat Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku na 6. sjednici u akademskoj 2010/2011. godini održanoj 11. travnja 2011. godine, pod točkom 4. dnevnog reda, donio je

Etički kodeks Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Etičkim kodeksom Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku (u daljnjem tekstu: Kodeks) utvrđuju se osnovna i opća etička načela i vrijednosti u znanosti i visokom obrazovanju. Temeljem etičkih načela i vrijednosti utemeljena su i etička prava i obveze. One se odnose na ljudske i profesionalne odnose među nastavnim, stručnim administrativnim i drugim pripadnicima akademske zajednice Sveučilišta.

Cilj je opravdati vjerodostojnost i javno povjerenje djelatnosti na Sveučilištu u Osijeku.

Članak 2.

Svrha Kodeksa je promicanje vrijednosti specifičnih za sveučilišnu djelatnost. Promicanje etičkog ponašanja i vrijednosti koje su svakodnevno u ovom kodeksu obveza je svih sastavnica, tijela i zaposlenika Sveučilišta, kao i sveučilišne zajednice u cjelini.

Članak 3.

- (1) Postupci propisani Kodeksom ne uređuju prava, obveze i odgovornosti osoba koje u njima sudjeluju te nisu alternative za građanske, kaznene, upravne i stegovne postupke uređene zakonima i drugim propisima i aktima Sveučilišta.
- (2) Sastavnice Sveučilišta ovlaštene su dopuniti načela i pravila Kodeksa pravilima specifičnim za pojedinu sastavnicu. Etička pravila sastavnica ne smiju biti u suprotnosti s Kodeksom.

Članak 4.

Osnovna načela i vrijednosti koja promiče akademska zajednica Sveučilišta su:

- pravičnost i pravednost,
- zakonitost,
- poštenje,
- ravnopravnost,
- akademske slobode, akademske izvrsnosti,
- znanstvene kritičnosti,
- međusobno uvažavanje,
- zaštita ljudskih prava i dostojanstva,
- odgovornost u znanosti i visokom obrazovanju,
- odgovornost u poslovnim odnosima i odnosima prema javnosti,
- odgovorna primjena suvremenih tehnologija,
- zaštita prirode, životinja i okoliša.

II. ETIČKA TIJELA SVEUČILIŠTA I NJEGOVIH SASTAVNICA

Članak 5.

- (1) Etičko povjerenstvo Sveučilišta ima sedam (7) članova koje imenuje i razrješava Senat.
- (2) Četiri (4) člana Etičkog povjerenstva Sveučilišta predlaže Senat, jednog (1) člana predlaže Rektor, jednog (1) člana predlaže Savjet Sveučilišta i jednog (1) člana predlaže Studentski zbor Sveučilišta.
- (3) Predsjednika Etičkog povjerenstva Sveučilišta biraju članovi između sebe.
- (4) Mandat članova Etičkog povjerenstva Sveučilišta traje četiri (4) godine.
- (5) Odredbe Poslovnika Senata Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, koje se odnose na način rada i odlučivanja primjenjuju se na odgovarajući način i na rad Etičkog povjerenstva.

Članak 6.

- (1) Etičko povjerenstvo Sveučilišta predlaže Kodeks o profesionalnom i javnom djelovanju nastavnika, znanstvenika, umjetnika i drugih zaposlenika sukladno dostojanstvu i ugledu Sveučilišta.
- (2) Kodeks donosi Senat.
- (3) Kodeksom se utvrđuju etička načela u visokom obrazovanju, znanstvenom i istraživačkom radu na Sveučilištu, objavljivanju rezultata, odnosima među znanstvenicima, nastavnicima, suradnicima i drugim zaposlenicima u znanstvenom, nastavnom i istraživačkom procesu, postupcima i radnjama vezanim za tržišno natjecanje, te u odnosima prema javnosti i medijima.

Članak 7.

- (1) Na znanstveno-nastavnim i umjetničko-nastavnim sastavnicama osnivaju se etička povjerenstva u skladu sa Statutom Sveučilišta i Kodeksom.
- (2) Etičko povjerenstvo znanstveno-nastavnih i umjetničko-nastavnih sastavnica ima pet (5) članova koje imenuje i razrješava stručno vijeće.
- (3) Dva (2) člana predlaže dekan ili pročelnik Odjela iz reda nastavnika u znanstveno-nastavnom i umjetničko-nastavnom zvanju, jednog (1) člana iz reda asistenata, jednog (1) člana iz reda ostalih zaposlenika i jednog (1) člana predlaže Studentski zbor znanstveno-nastavne i umjetničko nastavne sastavnice.
- (4) Ustroj i djelokrug rada Etičkog povjerenstva znanstveno-nastavne i umjetničko-nastavne sastavnice uređuje se Statutom znanstveno-nastavne i umjetničko nastavne sastavnice.
- (5) Odredbe Poslovnika Stručnog vijeća znanstveno-nastavne i umjetničko nastavne sastavnice, koji se odnose na način rada i odlučivanja, primjenjuju se na odgovarajući način i na rad Etičkog povjerenstva znanstveno-nastavne i umjetničko nastavne sastavnice.

III. OPĆA ETIČKA NAČELA I NJIHOVE POVREDE

Članak 8.

Predrasude bilo koje vrste ne smiju utjecati na objektivnost pripadnika akademske zajednice u akademskim, znanstvenim, umjetničkim, stručnim, administrativnim, poslovnim i upravljačkim djelatnostima.

Članak 9.

- (1) Zabranjena je svaka izravna ili neizravna diskriminacija na temelju rase, boje kože, spola, spolnog opredjeljenja, bračnog stanja, vjere, razlike dobi, političkog uvjerenja, nacionalnog, socijalnog ili regionalnog podrijetla, imovnog stanja, rođenja, društvenog položaja te tjelesnih ili društvenih poteškoća.
- (2) Isključivi kriteriji pri profesionalnom vrednovanju i ocjenjivanju su stručnost, sposobnost, znanje, profesionalne zasluge, vještine i rezultati u objavljivanju određenih zadataka.
- (3) U tom smislu neprihvatljivo je svako pogodovanje koje ne bi uvažavalo navedene kriterije.

Članak 10.

- (1) Zabranjen je svaki oblik uznemiravanja i spolnog uznemiravanja između pripadnika akademske zajednice.
- (2) Uznemiravanjem se smatra svako neprimjereno ponašanje prema drugoj osobi koje ometa njezino obavljanje radnih zadataka ili smanjenje kvalitete života te osobe, te uzrokuje strah i osjećaj neprijateljstva i poniženja.
- (3) Uznemiravanjem se smatra svaki čin, pojedinačan ili ponovljen, verbalni ili neverbalni ili fizički.

IV. ETIČKA NAČELA U ZNANOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU I NJIHOVE POVREDE

Članak 11.

- (1) Kodeks posebno promiče načela znanstvene čestitosti.
- (2) Svi sudionici u području znanstvenog, umjetničkog, nastavnog i stručnog rada, smatraju se osposobljenim dok se ne dokaže suprotno.
- (3) Rezultati znanstvenog istraživanja i rada prikupljaju se i uređuju u skladu s etičkim standardima.
- (4) U cilju osiguranja istinitosti podataka, koje su prikupile druge osobe, detaljno se dokumentiraju svi izvori podataka.
- (5) Pri objavljivanju rezultata istraživanja svi izvorni podaci moraju biti dostupni ovlaštenim osobama. Smatra se da je sva obrada podataka istraživanja u skladu sa znanstvenom metodologijom, te proporcionalno sa umjetničkom metodologijom, dok se ne dokaže suprotno.

Članak 12.

- (1) Akademske slobode pripadaju svim članovima akademske zajednice te osiguravaju slobodu znanstvenog i umjetničkog izražavanja sukladno Ustavu Republike Hrvatske, pozitivnim propisima i međunarodnim ugovorima.
- (2) Akademska zajednica u okviru akademske slobode snosi i odgovornost prema zajednici u kojoj djeluje.

Članak 13.

Neprihvatljivim se smatra svako izmišljanje podataka ili rezultata i fiktivno predstavljanje te njihovo bilježenje i objavljivanje.

Članak 14.

Plagiranjem se smatra svako prepisivanje riječi i rezultata drugih autora i prikazivanje kao svojih. Preuzimanje ideja i zamisli također se smatra plagiranjem.

Članak 15.

Krivotvorenjem se smatra zloupotreba rezultata istraživanja te mijenjanje i naknadna manipulacija izvornim podacima i njihovo neutemeljeno ispuštanje iz analize.

Članak 16.

Smatra se da svi prikazani rezultati odgovaraju provedenom istraživanju dok se ne dokaže suprotno.

Članak 17.

- (1) Zloupotrebom autorstva smatra se nezasluženo autorstvo bez ispunjavanja uvjeta autorstva.
- (2) Zloupotrebom je pripisivanje autora bez njegova znanja i pristanka.
- (3) Namjerno izostavljanje autora koji ispunjava uvjete o autorstvu.
- (4) Prisvajanje autorstva temeljem nadređene funkcije.
- (5) Namjerno pogrešno ili pristrano citiranje literature.

Članak 18.

- (1) Autori i koautori istraživanja pišu i objavljuju radove načelom kolegijalnosti.
- (2) Autor i koautor brane intelektualni sadržaj radova.
- (3) Svako sudjelovanje u radu potrebno je spomenuti i onda kada ne čine autorstvo.
- (4) Mentorski odnos mora počivati na međusobnom uvažavanju bez iskorištavanja nadređenosti.
- (5) Svaki pripadnik akademske zajednice ima pravo pristupa informacijama i uporabi javno financirane opreme i materijala uz posebne propise svake sastavnice.
- (6) Neprihvatljivo je onemogućiti rad drugih namjernim uništavanjem opreme ili podataka.

Članak 19.

- (1) Odnos nastavnika i studenata temelji se na pravičnosti, poštovanju, nepristranosti, otvorenosti, povjerenju i poštivanju privatnosti i dostojanstva.
- (2) Neprihvatljiva je zloupotrebom položaja moći i nadređenosti nad studentima.
- (3) U slučaju sukoba interesa zbog rodbinskih odnosa ili osobnih sukoba potrebno je osigurati nepristranost prema takvom studentu, kao i osigurati mehanizme za ostvarivanje ispravnih i korektnih odnosa.
- (4) Nastavnici moraju pravično ocjenjivati studente isključivo na temelju iskazanog znanja.
- (5) Nastavnici su dužni odbijati bilo kakve intervencije bez obzira od koga potiču i čime se opravdavaju.
- (6) Nastavnici ne smiju polaganje ispita uvjetovati kupovinom određene literature i pomagala.
- (7) Nastavnici moraju biti pristupačni studentima na način da unaprijed odrede vrijeme konzultacije.
- (8) U komunikaciji sa studentima moraju biti korektni.
- (9) Neprihvatljivo je manipuliranje studentima u cilju diskreditiranja kolega nastavnika.

Članak 20.

- (1) Studenti uživaju pune ljudske, akademske i intelektualne slobode kao i svi drugi pripadnici akademske zajednice.
- (2) Studenti su dužni pošteno ispunjavati obveze, kroz humano i kulturno ponašanje te izbjegavanje bilo kakvih predrasuda.
- (3) U akademskom radu za studente vrijede ista pravila kao i za ostale pripadnike akademske zajednice.

V. ODNOS PREMA IMOVINI

Članak 21.

Nastavnici su dužni savjesno se odnositi prema imovini visokog učilišta i koristiti je s dužnom pažnjom. Oni ne smiju koristiti imovinu koja nije povezane s njihovim radom na visokom učilištu.

Članak 22.

Nastavnici su dužni s osobitom pažnjom odnositi se prema knjigama i časopisima visokog učilišta. Svaki je nastavnik posebno dužan brinuti se da knjižnica visokog učilišta ima na raspolaganju najvažniju literaturu, domaću i stranu, iz njegovog znanstvenog polja i grane.

VI. ODNOS PREMA JAVNOSTI

Članak 23.

- (1) Nastavnici su i izvan radnog vremena dužni paziti da ne povrijede ugled visokog učilišta i Sveučilišta kojem pripadaju.
- (2) Nastavnici su dužni međusobne sporove rješavati unutar visokog učilišta, a uprava visokog učilišta dužna je osigurati rješavanje sporova u prikladnom postupku te u primjerenom roku.

Članak 24.

- (1) U javnoj kritici drugog nastavnika i njegova rada nastavnik mora biti suzdržan, uzimajući u obzir da su ponajprije vijeća visokih učilišta, znanstvene i stručne udruge, te znanstvene i stručne publikacije primjereni mjesta za znanstvene i stručne rasprave te utemeljenu znanstvenu i stručnu kritiku.
- (2) Kada nastupaju ili komentiraju određene pojave putem medija javnog priopćavanja, javnih predavanja i slično, nastavnici moraju nadasve paziti da njihovi nastupi budu na odgovarajućoj znanstvenoj i stručnoj razini, te da sveukupno ponašanje bude u suglasju s pravilima ovog Kodeksa.

Članak 25.

- (1) Svoju političku djelatnost nastavnici moraju strogo odvojiti od znanstvenog i nastavnog rada. Nedopustivo je koristiti prostorije i sredstva Sveučilišta i visokoga učilišta za obavljanje političke djelatnosti ili vlastitu promociju, a predavanja i druge kontakte sa studentima za promidžbu stranačkih ili drugih političkih stajališta.

- (2) U političkoj djelatnosti izvan visokoga učilišta nastavnici moraju čuvati ugled Sveučilišta kojemu pripadaju te izbjegavati ekstremna opredjeljenja nespojiva s temeljnim vrijednostima ustavnopravnog poretka Republike Hrvatske i sa suvremenim shvaćanjem demokracije.

VII. POSEBNA ETIČKA NAČELA

Članak 26.

- (1) Od istraživača i ustanova u kojima se istraživanja provode, zahtijeva se pridržavanje odgovarajućim međunarodnim i nacionalnim propisima o zaštiti ispitanika.
- (2) Pri istraživanju je potrebno jamčiti dragovoljno sudjelovanje svih ispitanika na temelju informiranog pristanka, povjerljivosti, tajnosti i anonimnosti podataka o ispitanicima te povoljan omjer boljitka/rizika za ispitanike.

Članak 27.

Ako su u istraživanje uključene pokusne životinje, istraživač treba osigurati striktno pridržavanje međunarodnih i nacionalnih propisa o radu s laboratorijskim životinjama.

Članak 28.

Zahtijeva se pridržavanje najviših ekoloških normi uz detaljan opis utjecaja na okoliš, kao i načine zbrinjavanja toksičnog i drugog otpada nastalog tijekom istraživanja, sukladno međunarodnim i nacionalnim propisima.

Članak 29.

- (1) U zasnivanju i ispunjavanju svih ugovorenih, znanstvenih, nastavnih i drugih obaveza prema matičnoj ustanovi, drugim ustanovama u sustavu i javnosti zahtijeva se pridržavanje etičkim načelima i vrijednostima.
- (2) Neprihvatljivo je dovođenje javnosti u zabludu, predstavljanjem vlastitih istupa ili stavova kao službenih stavova ustanove ili akademske zajednice.

VIII. ETIČKO POVJERENSTVO

Članak 30.

- (1) Etičko povjerenstvo Sveučilišta nadležno je za pokretanje i provedbu postupka zbog kršenja ovog Kodeksa kada je prekršitelj rektor i prorektori Sveučilišta te čelnici znanstveno-nastavnih i umjetničko nastavnih sastavnica (dekani/pročelnici).
- (2) Etičko povjerenstvo znanstveno-nastavne i umjetničko-nastavne sastavnice nadležno je za pokretanje i provedbu postupka zbog kršenja ovog Kodeksa kada je prekršitelj zaposlenik znanstveno-nastavne i umjetničko-nastavne sastavnice Sveučilišta.
- (3) O pokretanju postupka zbog kršenja ovog Kodeksa odlučuje Etičko povjerenstvo na vlastitu inicijativu ili na inicijativu nastavnika, zaposlenika, studenata ili drugih osoba koje smatraju da je u pojedinačnom slučaju došlo do kršenja ovog Kodeksa. U slučaju da je inicijativa za pokretanje postupka podnijeta nenadležnom Etičkom povjerenstvu, nenadležno Etičko povjerenstvo dužno je inicijativu proslijediti nadležnom Etičkom povjerenstvu.

(4) U okviru postupka Etičko povjerenstvo iz stavka 1. i 2. ovog članka dužno je provjeriti sve okolnosti važne za ocjenu slučaja.

Članak 31.

- (1) Povjerenstvo iz stavka 1. članka 30. donosi mišljenje, izdaje i prosljeđuje ga Senatu Sveučilišta odnosno Stručnom vijeću znanstveno-nastavne i umjetničko-nastavne sastavnice.
- (2) Povjerenstvo iz stavka 2. članka 30. donosi mišljenje, izdaje i prosljeđuje ga čelniku (dekanu/pročelniku) znanstveno-nastavne i umjetničko-nastavne sastavnice.

Članak 32.

Na mišljenje Etičkog povjerenstva Sveučilišta i Etičkog povjerenstva znanstveno-nastavne i umjetničko-nastavne sastavnice ne može se podnijeti žalba.

Članak 33.

Stupanjem na snagu ovog Kodeksa prestaje važiti Kodeks nastavničke etike Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku od 17. travnja 2001. godine.

Članak 34.

Ovaj Kodeks stupa na snagu osam dana od dana objave na oglasnoj ploči Sveučilišta.

REKTORICA

Gordana Kralik
Prof. dr. sc. dr.h.c. Gordana Kralik

Ovaj Kodeks objavljen je na oglasnoj ploči Sveučilišta dana 15. travnja 2011. godine te je stupio na snagu dana 23. travnja 2011. godine.

Glavna tajnica

Zdenka Barišić
Zdenka Barišić, mag.iur.